

НАСТАЎНІЦКАЯ

Пасля заканчэння Віцебскага індустрыяльна-педагагічнага каледжа прыхаля працаваць выхавальніцай у дзіцячы сад-яслі пасялка Кастрычніцка, што ў Віцебскім раёне, Дзіяна Мураўёва. Завочна скончыла Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт і сёння яна — лепшая выхавальніца сада.
НА ЗДЫМКУ: Дзіяна Мураўёва са сваімі выхаванцамі.

Фота Аляксандра ХІТРОВА. БЕЛТА.

Прэм'ера рубрыкі: пра што б хацелася сказаць на II з'ездзе настаўнікаў Рэспублікі Беларусь

Дзеянні зоркі

Прыгожое святло (як сама яна сказала) адначасна ў вяршыні мінулага года Ірына Расіславаўна Байназ, дырэктар сярэдняй школы № 6 Маладзечна: дэцаніца пачаў працаваць у сваёй роднай школе! І адначасна саракагоддзе школы! Справады, яе тата — не баціце. Ірына Расіславаўна — кандыдат педагагічных навук. Дыплам я сустрэлася з ёю на рэспубліканскіх семінары на тэме "Воспылілі эксперыментальную работу ў пачатковых класах развіццёвага навучання" (сістэма Б.Д.Зіткіна — В.В.Лавінава). Яе школа — пачаткова-агульнаадукацыйная, а яе настаўнікі для дзеятнасці семінара давалі урокі на сістэме развіццёвага навучання. Думкі Ірыны Расіславаўны Байназ пра тое, што яна хацела б сказаць на II з'ездзе настаўнікаў, я запісала на выкатафон і сёння пранясла ў гэтай увазе. Думкі аб праблемах, наведзеныя семінарам.

Пра дабрае, станоўчае гаварыць заўсёды прыемна. Галоўны наш набытак за апошні час, так бы мовіць, галоўны і вялікі плюс, на маю думку, у тым, што мы набылі свабоду. Свободу ў выбары тэхналогій, праграм, падручнікаў. Гэта

тыпавы, матэматычны альбо з харавым уключам. Сёння школа адышла ад аднастайнасці. Гэта, безумоўна, вялікі плюс. Аднак вось тут з'явіліся і мінусы, праблемы. Якія, на жаль, дагэтуль вельмі цяжка вырашаюцца, скажам прама, не вырашаюцца пакуль увогуле. Першая праблема ў тым, што ўслед за тэхналогіямі не паспявае будова-матэрыяльнае забеспячэнне. Існуе праблема падручніка. Сёння мы карыстаемся расійскімі падручнікамі. А гэта — грошы, якіх нам пастаянна не хапае. У сувязі з гэтым мы гублем кожнае лета сваё вучня, бацькі якіх хацелі б навучаць сваіх дзяцей па сістэме развіццёвага навучання, але не маюць магчымасці, бо не маюць знайсці 5—7 тысяч на спецыяльныя падручнікі і спілкі. Існуе праблема "спякога" падручніка — да апошняга часу мы атрымлівалі з Расіі рэпартажныя копіі, што псуе курс дзяцей. Далей, існуе праблема сістэмнай метадычнай падрыхтоўкі настаўнікаў. Да гэтага часу ў нашай краіне курсы па развіццёвым навучанні займаюць месца пасынка. Яны платныя. А я, як дырэктар

школы, не маю права грэбіцца настаўнікамі, які хоча вучыцца, павышаць сваё майстэрства. Вучоба — справа святая. Я павінна знайсці настаўніку грошы на курсы. Але дзе і як? Грошы пачынаюцца блуканне па пакутах, пачувам фундаментальна. Знаходзім... А адваротны бок мела быў бы так: "Мы вліліся ў наш курс, дык чаму ў класе вы памыліліся? Прадметны?" І гэта не заўсёды прыемна, хаця адмова ад бацькоў мы не мелі ніколі. Да таго ж, мне вельмі хацелася б, каб курсы павышэння педагагічнага майстэрства праводзілі нашы нацыянальныя кадры — вучоныя Акадэміі паслядыпломнай адукацыі і Нацыянальнага інстытута адукацыі. Мне было вельмі шкада, калі мы заехалі ад Харкова, пасля таго, што на курсы сваіх настаўнікаў. Нашы грошы "сплылі" на Украіну, што прыняла і нас, і нашу краіну. Тут не столькі праблема валютная, грашовая, колькі — нацыянальна-калітвая — інтэлектуальна-калітвая. Я ўжо ўспамінаю і лічу, што нашы навуковыя педагагічныя кадры канкурэнтаздольныя. І могуць канкураваць не толькі з

харкаўскай школай, але нават і з маскоўскай. Як дырэктар навукальнага ўстанова з паглыбленым вывучэннем англійскай мовы, выкладчыкам гэтай мовы, мяне хвалілі вялікі адток са школы настаўнікаў англійскай мовы, што стварала праблему педкадраў. Існуе праблема мовы бізнесу і камп'ютэра. Калі я вучылася, інстытут замежных моў (цяпер гэта Мінскі дзяржаўны лінгвістычны ўніверсітэт) даваў нам добрую, кніжную, але, можа, не вельмі натуральную англійскую мову. Нам вучылі мэтры ад мэтадыкі. Сёння ж наадварот: да нас прыходзіць моладзь, якая "абкаталася" і ў Англіі, і ў Злучаных Штатах Амерыкі. Маладая спецыялісткі валодаюць сучаснай мовай, выдатным вымове, але яны зусім абязброены метадычна, што сёння ў вышэйшых навуковых установах (а ў Мінскім дзяржаўным лінгвістычным ўніверсітэце асабліва) займаюцца метадычнай эквілібрыстыкай. Студэнты навуковае нейкім сучасным эфектным прымхам, але яны не (Працяг на 2-й стар.)

Над чым працуе Міністэрства адукацыі

Пад знакам стабільнасці і развіцця

Калегія Міністэрства адукацыі абмеркавала вынікі работы пятага года за 2000 год і асноўныя задачы на 2001 год

(Заканчэнне. Пачатак у № 22.)

На жаль, у мінулым годзе не "прайшлі" прапановы Міндукацыі па ўдасканаленні аплаты працы і замацаванні майстэрства вытворчага навучання, па дадатковых мерах, стымулюючых прадпрыемствы дзейнасці ў навукальных установах прафэсійна-адукацыйна, па нарматыўным рэгуляванні ўзаемаадносін прадпрыемстваў і арганізацый з прафэсійна-адукацыйна, што дапаможа ў пэўнай меры вырашыць так званую праблему базавога прадпрыемства. Прапрацоўку гэтых пытанняў, падкрэсліў Б.В.Іванов, неабходна прадоўжыць сёння. Многія з іх могуць быць урэгуляваныя заканадаўча ў законе аб прафесійна-тэхнічнай адукацыі, праект якога мяркуецца распрацаваць і прапастыць ураду сёння.

2000 год быў юбілейным годам для сістэмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі. Усе запісаныя мерапрыемствы праведзены, як і зазначыў Б.В.Іванов, на дастаткова высокім узроўні. У гэтых мерапрыемствах прынялі ўдзел кіраўнікі рэспубліканскіх і мясцовых органаў улады і кіравання, прадпрыемстваў і арганізацый, вучэбных, работнікі і навуковыя вучальніцы. Першы намеснік міністра выказаў удзячнасць усім, хто ўдзельнічаў у арганізацыі і правядзенні юбілейных мерапрыемстваў, за тую ўвагу, якую яны ўдзельнічалі ў мінулым годзе сістэме прафэсійна-адукацыі. У сваім выступленні Б.В.Іванов сказаў, што ў апошні год істотна павялічылася попыт на адукацыю на дадатковую адукацыю, выскіны перш за ўсё аб'ектыўна прычынамі. Летась былі прыняты пэўныя меры па ўпарадкаванні сеткі вучэбных устаноў, павышэнні кваліфікацыі і перападрыхтоўцы ў ВНУ і тэхнікумах. Адрэагавана навукальным установам галіновага і міжгаліновага прызначэння. У мінулым годзе прынятае рашэнне аб стварэнні чатырох інстытутаў данага тыпу, якія будуць забяспечваць павышэнне кваліфікацыі і перападрыхтоўку спецыялістаў і кіруючых работнікаў у сфэры галіны.

Першы намеснік міністра адзначыў, што ў 2000 годзе ў цэлым падарылася выкананне дысцыпліны ў апаратах міністэрства: усе даручаны вышэйшым органам кіравання выкананы своечасова. У параўнанні з 1998 годам на 35 працэнтаў павялічылася колькасць дакументаў, якія накіроўваюцца ў Міністэрства адукацыі ў падпарадкаваныя арганізацыі, а выдаваемых загадаў і ўказанняў аб іх па асноўнай дзейнасці — на 30 працэнтаў. Разам з тым, сказаў Б.В.Іванов, варта прызначыць, што работа асобных структурных падраздзяленняў і супрацоўнікаў міністэрства патрабуе палепшэння.

Вядома, стала, па словах першага намесніка міністра, неабходна павышэнне ролі аналітычнай работы ў сістэме міністэрства, а таксама палепшэнне дзейнасці па кантролі за ўздзеяннем у Рэспубліканскім дзяржаўным інспекцыі сістэмы адукацыі, мясцовымі органам кіравання адукацыі і грамадскімі фарміраваннямі. Для ўсіх навуковых складаных і шматлікіх, падкрэсліў у заключэнні свайго выступлення Б.В.Іванов, прапануючы ў практыцы развіцця калегіі меры будучы сапраўдны ахвішчальнік тых задач, якія ставяцца ў гэтым годзе, і якія міністэрства будзе вырашаць у адукацыйнай сфэры і ў наступным годзе.

Валерый Дабранскі: "Вышэйшая школа рэалізуе дзяржаўную палітыку, накіраваную на павышэнне якасці прафесійнай адукацыі"

На пачатку 2000-2001 навучальнага года ў Беларусі 43 ВНУ: 9 акадэміяў, 7 класічных, 16 прафільных універсітэтаў, 6 інстытутаў, 4 вышэйшыя каледжы, адно вышэйшае вучылішча, функцыянае таксама 14 не-дзяржаўных вышэйшых навуковых устаноў. У падпарадкаванні Міністэрства адукацыі знаходзіцца 22 ВНУ: 17 універсітэтаў, адна акадэмія, два інстытуты і два вышэйшыя каледжы. Кантынгент студэнтаў — 245 тысяч 103 чалавек. За кошт сваіх сродкаў вучацца 155 тысяч 940 чалавек, астатнія — за кошт сваіх сродкаў. Штатны прафесарска-выкладчыцкі персанал складае 18 тысяч 824 чалавекі. У ВНУ працуюць 1040 дактароў, 7215 кандыдатаў навук, з іх вучонае званне прафесара маюць 1059 чалавек і дацэнтаў — 5121. На жаль, у ВНУ Міністэрства адукацыі на пачатку 2000 года ў параўнанні 1998 годам адбылося памінашэнне працуючых кандыдатаў навук на 873 чалавекі, дацэнтаў — на 609 чалавек, дактароў навук — на 158 чалавек, а прафесараў — на 128 чалавек. Назіраецца старэнне прафесарска-выкладчыцкага кадраў.

У выступленні В.М.Дабранскага прагучала і такая статыстыка: у 2000 годзе ў Беларусі працавала 150 ССНУ, у тым ліку 61 тэхнікум, 54 вучылішчы, 35 каледжаў. Усе ССНУ падпарадкоўваюцца спецыяльнай міністэрствам і ведамствам. Ёсць міністэрствам, у падпарадкаванні якіх толькі адзін тэхнікум. Зразумела, сказаў В.М.Дабранскі, што дастатковага кантролю за работай тэхнікумаў з боку такога міністэрства чакаць не даводзіцца.

З'явілася сетка нездзяржаўных ССНУ. Калі ў 1999 годзе іх не было, то ў 2000 годзе ў Беларусі працавала ўжо шэсць нездзяржаўных ССНУ з кантынгентам 5400 чалавек. А агульны кантынгент у тэхнікумах склаў у 2000 годзе 144 тысячы чалавек.

У апошнія гады наміралася тэндэнцыя павышэння конкурсу пры паступленні ў сярэднія спецыяльныя навукальныя ўстановы. У 18 ССНУ агульны конкурс пераўзых 4 на месца, асабліва высокі конкурс на гуманітарна-эканамічны спецыяльнасці — да 17 на месца. Гаворачы аб выкананні праграмы рэалізацыі Канцэпцыі аб развіцці вышэйшай адукацыі ў РБ, В.М.Дабранскі адзначыў, што мерапрыемствы акупляюць усе комплексныя праблемы функцыянавання і развіцця вышэйшай школы. Выдзелены зборнік прававых актаў, якія рэгулююць дзейнасць ВНУ. Распрацаваны агульнадзяржаўны класіфікатар, які дазваляе мярцаваць развіццё на ўсё ўзроўні кіравання і на ўсёй сфэры эканамічнай дзяржаўнай палітыкі, накіраваную на павышэнне якасці прафесійнай адукацыі, прызначэнне, планаванне, рэгуляванне наменсатурны спецыялістаў у адпаведнасці з бізнесам і перспектывамі запітанняў рынку працы і грамадства. Сярод шэрагу дакументаў, якія маюць прамое дачыненне да дзейнасці вышэйшай школы, асабліва варта адзначыць

Указ Прэзідэнта краіны № 472 "Аб дадатковых мерах па развіцці вышэйшай адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь", які паступіў у стымуляванню творчай дзейнасці прафесарска-выкладчыцкага складу ў дзяржаўных ВНУ. Галоўнае ўпраўленне вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі міністэрства прыняло ўдзел у падрыхтоўцы і правядзенні аднаго з мерапрыемстваў у дэпартаменту кіравання дзяржаўна А.Р.Лукашэвіч, якія вызначылі далейшае развіццё сістэмы вышэйшай адукацыі.

Аналіз мінулага года прыёмам кампаніі ў ВНУ, сказаў В.М.Дабранскі, дае падставу для наступных высноў: прыём у дзяржаўныя вышэйшыя і сярэднія спецыяльныя навукальныя ўстановы прайшоў арганізавана, без парушэнняў, пры цесным кантакце прыёмных і прадметных камісій ВНУ і членаў дзяржаўнай камісіі па кантролі, ва ўмовах забеспячэння роўных магчымасцей абітурыентаў, абароны іх законных правоў і інтарэсаў, паглыблення дэмакратыі, упэўненасці моладзі ў каштоўнасці і прэстыжнасці вышэйшай адукацыі ў грамадстве, высокай канкурэнтнасці сярэдабтурыентаў. У ВНУ на канкурэнтнай аснове запісана найбольш падрыхтаваная, здольная моладзь.

Пачаўся працэс інтэграцыі вышэйшай адукацыі і фундаментальнай навуцы. У адпаведнасці з асноўнымі накіраванымі супрацоўніцтва вышэйшых навуковых устаноў з навуковымі арганізацыямі НАН Беларусі выдзелена сумесная падрыхтоўка спецыялістаў на сучасных навуковых навуцы і тэхналогіі. Да чытацкай спецыяльнай курсу ў ВНУ далучаны вучальніцы і спецыялісты Нацыянальнай акадэміі навук.

Распрацаваны праекты вучэбна-матэрыяльнага комплексу для ВНУ па спецыяльнасці і паліталогіі ў рамках сацыяльна-гуманітарных дысцыплін. Яны, зазначыў В.М.Дабранскі, дадуць магчымасць павялічыць якасць навучання на аснове актывізацыі самастойнай работы студэнтаў.

Далейшае ўдасканаленне і развіццё сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў нашай краіне вымагае прышмлі бясспарнальнасці. Дзеля гэтага ставіцца адпаведны аб'ява: "ПТНУ — ССНУ — ВНУ, "ССНУ — ВНУ", "ПТНУ — ССНУ". У выніку ў гэтым навуковым годзе 20 працэнтаў выпускнікоў сярэдняй спецыяльнай устаноў паступілі на скорочаны тэрмін навучання. Аднак гэта толькі адна частка праблемы далейшага функцыянавання ССНУ. Сацыяльна-эканамічныя перамены паставілі перад прафесійнай школай задачу абнаўлення зместу адукацыі, выкарыстання новых тэхналогій навучання, больш поўнага давадзнення патрабаванняў рэгіёнаў, далейшага пераўтварэння ССНУ ў каледжы, вышэйшых каледжы і ўключэння ў структурны падраздзяленні ВНУ.

Такім чынам, у рэалізацыі Канцэпцыі развіцця вышэйшай адукацыі Рэспублікі Беларусь дасягнуты, падкрэсліў В.М.Дабранскі, наступныя асноўныя вынікі: павышэнне інтэграцыі сярэдняй спецыяльнай і вышэйшай адукацыі; магчымасць атрымання вышэйшай адукацыі ў прафільных універсітэтах і спецыялізаваных ВНУ па скорочаных тэрмінах навучання для выпускнікоў ССНУ; правядзенне карэкцыйнай адрэацыі новых спецыяльнасцей і спецыялістаў; атрыманне далейшае развіццё мэтавая форма навучання для сацыяльна значных галін; у рэгіёнах прайшлі станаўленне класічных універсітэтаў; ажыццэўлена карэкцыйная сістэма прыёму ў ВНУ і метадзікі прыёму ўступных экзаменаў; прайшоў апрабаванне і працягвае ўкараняцца цэнтралізаванае камп'ютэрнае тэставанне выпускнікоў; атрыманне развіцця інвацыійнай тэхналогіі навучання і кіравання адукацыйнымі працэсамі.

На думку В.М.Дабранскага, важнейшым у вышэйшай школе з'яўляюцца чатыры блокі праблем. Назавем іх канспектна. Першы: школа — ВНУ (раўнаўважы паміж узаемным ведам, атрыманням вучнямі ў школе, і навакольным, прад'яўленым аб'ектам пры паступленні ў ВНУ); укараненне цэнтралізаванага тэставання як аб'ектыўнага, праграмавана і спосабу ацэнкі ведаў; неабходнасць ўдасканалення мэтавага кантракта працы на конкурэнтнай аснове.

Другі блок праблем: якасць падрыхтоўкі спецыялістаў, развіццё іх у змесе гуманітарнай падрыхтоўкі спецыялістаў, асабліва тэхнічнага і гуманітарнага профілю, у Рэспубліцы Беларусь і Расійскай Федэрацыі, што робіць цяжкім стварэнне адзінай сістэмы кіравання якасцю вышэйшай адукацыі ў рамках адзінай адукацыйнай прасторы Расіі і Беларусі; павышэнне міжнароднага супрацоўніцтва і замежных сувязей у сфэры адукацыі патрабуе юрыдычнага прызнання кваліфікацыі спецыялістаў з вышэйшай адукацыі; зніжэнне ўдзел студэнтаў у навукова-наследчай рабоце, для актывізацыі якой неабходны адпаведныя стымулы; тэндэнцыя старэння навуковых і педагагічных кадраў.

Трэці блок праблем: ладушчок "ВНУ — навука — вытворчасць". Намесяліцца тэндэнцыя незадавальнення ў народнай гаспадарцы спецыялістаў некаторых накіраваных (напрыклад, камістаў, бухгалтараў, якіх выхуюць спецыяльныя ВНУ); з-за недастатковага фінансавання стрымліваецца прымяненне разнаўнаў на вядомых пытаннях развіцця фундаментальных навуковых даследаванняў, якія забяспечваюць навукова-тэхнічны прарыс; у ВНУ недастаткова стымуляецца прапрацоўка і ўкараненне ў вытворчасць новых і высокіх тэхналогій як неабходная ўмова канкурэнтаздольнасці прамысловай і сельскагаспадарчай прадукцыі; слабкая ролі і недастаткова інфармаванасць прамысловасці аб дасягненнях навуцы вышэйшай школы.

Чварцты блок праблем: арганізацыя быту студэнтаў. Зніжэнне забеспячэннасці іншагародніх студэнтаў інтэрнатамі, дэфіцыт месцаў у інтэрнатах ВНУ дасягае ад 40 да 60 працэнтаў; нізкі ўзровень камфортнасці ў інтэрнатах; аслаблены ўплыў кіраванняў ВНУ на арганізацыю агульнага часу моладзі ў пазавучэбны час; у структуры прафесарска-выкладчыцкага персаналу ў дзяржаўных ВНУ памяншаецца колькасць прафесараў; павялічваецца дэфіцыт плошчаў і вучэбна-матэрыяльнай базы.

Галоўная мэта вышэйшай школы на 2000 год, зазначыў В.М.Дабранскі, — гэта пераход да арганізацыі ўкараняючага этапу рэфармавання сістэмы адукацыі. Вызначальным у дзейнасці ВНУ становіцца наступныя накіраванні: павышэнне эфектыўнасці педагагічнага працэсу, асабана арыентаваны падыход у навучанні, актывізацыя зместу адукацыі, ства-

рэнне вучэбна-матэрыяльных комплексаў па розных дысцыплінах, а таксама камп'ютэрная падтрымка вучэбнага працэсу.

Алег Слука: "Настаўнік і вучоны выведуць нашу рэспубліку на шчаслівую дарогу"

Адным з галоўных вынікаў дзейнасці Міністэрства адукацыі ў мінулым годзе наменік міністра А.Г.Слука назваў актывізацыю прыярытэтных выхавальчых работ. На аснове арганізаванага супрацоўніцтва вучацца і выхавання, сацыялізацыі асобы забяспечана ўстойлівасць сістэмы выхавання, яе арганізацыя, акая ўключае планаванне, кіраванне, рэагаванне змест, кадравы і матэрыяльнае забеспячэнне, прымяненне да ўдзелу ў практыцы выхавання шырокай грамадскасці. Бацькоў, дзіцячых і маладзёжных арганізацый. З улікам сёняшніх рэалій і перспектыв развіцця краіны стварэнне сучаснай і даволі эфектыўнай стратэгіі і тактыка працэсу выхавання, у канкрэтным выглядзе выдзелены ў Канцэпцыі і Праграме выхавання дзяцей і навукаўніц моладзі, створаных у мінулым годзе. Гэта дакументы па выхаванні асобы ў новых умовах функцыянавання нашага грамадства, сказаў А.Г.Слука. На іх аснове ўнесены карэктыўныя ў рэгіянальных праграмах выхавальчых работ, спрабавана ўвага вучоны, металісты і педагагічна-практыкаў да працэсу выхавання. Навукова-матэрыяльным цэнтрам вучэбнай кнігі і сродкаў навучання выдзелены ў мінулым годзе больш за трыццаць кніг па розных напрамках выхавальчых работ. Па найбольш актуальных праблемах выхавання выканана 33 навукова-даследчыя працы. Галоўнае ўпраўленне сацыяльнай і выхавальчых работ Міністэрства адукацыі фактычна ператварылася ў рэспубліканскі ізаляцыйны цэнтр кіравання складаным маральна-этычным працэсам і ўзаемадзеяннем з іншымі міністэрствамі і ведамствамі, называнымі структурамі Міністэрства адукацыі, зазначыў А.Г.Слука. У яго выступленні прагучаў такі факт: названае ўпраўленне праводзіла больш за 100 міжнародных і рэспубліканскіх навукова-тэарэтычных канферэнцый, семінараў, практыкумаў, "круглых сталаў", нарад і г.д. Такія вялікая праца прыносіць і вынікі.

Наменік міністра падкрэсліў, што міністэрства разам з абласнымі і Мінскім гарадскім ўпраўленнямі адукацыі вырашае стратэгію і тактыку па вырашэнні праблем сацыяльнага сродства. У органах кіравання адукацыі створаны аддзелы і сектары абароны дзяцінства, распрацаваны і зацверджаны паліцыі аб адукацыі сацыяльных праблем і сацыяльна-педагагічных цэнтрах. Цяпер у краіне дзейнічае 60 дзіцячых прытулкаў і 22 сацыяльна-педагагічных цэнтраў. У навукальных установах створаны сацыяльна-педагагічны і псіхалагічны службы. Ва ўстаноў адукацыі працуюць 2800 педагагічна-псіхалагічных і 2900 сацыяльна-педагагічных. Гэта, сказаў А.Г.Слука, асноўна сацыяльна-педагагічнай службы, без якой існаванне грамадства практычна немагчыма.

Распрацавана нарматыўна-метадычнае забеспячэнне ўдасканалення ў семі дзяцей-сірот. У сем'ях выхоўваецца 12 тысяч дзяцей-сірот. У мінулым годзе міністэрства рэалізавала Нацыянальны план развіцця адукацыі ў галіне прававой адукацыі. Распачалася падрыхтоўка да спецыяльнай сесі ААН па вышэйшым узроўні па пытаннях дзяцей, акая адбудзецца сёння ў верасні.

Распрацаваны новыя Канцэпцыя і Праграма развіцця пазашкольнай адукацыі, прадоўжана работа па ўмацаванні матэрыяльнай базы гэтых устаноў. У іх працуюць 25 тысяч гуртоў, у якіх займаюцца звыш 360 тысяч дзяцей.

Пашырэння адукацыйнае дзяцей, у першую чаргу чарнобыльскай зоны. Летам у адукацыйных летніках знаходзілася амаль паўмільёна нашых юных грамадзян.

Практычна ў кожным рэгіёне і кожнай навукальнай установе развіццё праграмы "Здарова!" і "Здарова! для жыцця".

Пад пільнай увагай міністэрства знаходзіцца праблема дзіцячай і падлеткавай злачыннасці. Мы паступова зніжаем яе памеры, сказаў А.Г.Слука. У 2000 годзе на Беларусі ўпершыню па апошніце дзесяцігоддзі зменілася павелічэнне колькасці дзяцей-правапарушальнікаў.

Распрацавана Канцэпцыя фізічнага выхавання ва ўмовах рэфармавання сістэмы адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь. Гэта, зазначыў А.Г.Слука, вельмі маштабная праца. Наша мэта, падкрэсліў ён, — усеагульнае фізікультурнае рух у краіне.

Праграма выхавання Міністэрства адукацыі — гэта частка ізаляцыі беларускай дзяржаўнасці, распрацоўка і ўкараненне якой, лічыць А.Г.Слука, пастрылае агульнаму ўзвышэнню беларускага грамадства.

У цэнтры увагі міністэрства ў 2001 годзе будзе далейшае палепшэнне матэрыяльнага забеспячэння выхавальчых дзейнасці арганізацый і устаноў адукацыі, укараненне інвацыійнай палітыкі для выкарыстання новых і высокіх тэхналогій і эфектыўнага выкарыстання інтэлектуальнага патэнцыяла, развіццё рэгіянальнага навуковага комплексу — над гэтым міністэрства працавала ў мінулым годзе. На практыцы гэта азначае актывізацыю ўсёх навуковых структур вышэйшых навуковых устаноў. Першым канкрэтным крокам у набліжэнні навуковых прапрацовак да вытворчасці з'яўляцца, зазначыў А.Г.Слука, стварэнне ва ўніверсітэтах васьмі цэнтраў трансфертэхналогій, чатырох маркетынговых і інвацыійна-аналітычных цэнтраў.

Усе большае пашырэнне набывае міжнароднае супрацоўніцтва, якое дапамагае ўсталяваць аўтарытэт беларускай навуцы і вырашаць праблему

мы фінансавання навуковых даследаванняў. Асноўную ролю ў гэтым накіраванні выконвае Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі, які ў 2000 годзе дзейнічаў 23 катэдраты на агульную суму 6 млн. 400 тысяч долараў ЗША. Гэта прыклад, лічыць А.Г.Слука, для ўсіх універсітэтаў.

На зямлі, сказаў у канцы свайго выступлення А.Г.Слука, два святлыя чалавекі — гэта настаўнік і вучоны. Яны і выведуць нашу рэспубліку на шчаслівую дарогу.

Мікалай Плескацэвіч: "Акцэнтам увагу на выяўленні эфектыўнасці вучэбна-выхавальчага працэсу і яго прадукта — якасці адукацыі"

Аб выніках работы Рэспубліканскай дзяржаўнай інспекцыі сістэмы адукацыі ўдзельнічаў паслядзень калегіі праінфармаваў начальнік інспекцыі М.М.Плескацэвіч. Асноўную ўвагу ў справаздачым перыяд Дзяржаўна-адукацыйнага ўстанова выканання заканадаўчых і іншых нарматыўных актаў сфэры адукацыі, ацэнкі адпаведнасці аб'ектаў сістэмы адукацыі, зместу і якасці падрыхтоўкі выпускнікоў, устаноўленым дзяржаўным патрабаваннямі і стандартам. У мінулым годзе праведзены атэстацыя і акрэдытацыя 187 навукальных устаноў, 29 рэзій і праверак іх фінансавана-гаспадарчай дзейнасці, больш за 60 тэматых праверак.

А якія накіраваны работы інспекцыі былі прыярытэтнымі? Аналіз дзейнасці органаў кіравання адукацыяй і адукацыйных устаноў па развіцці рэгіянальных сістэм адукацыі. Аналіз і кантроль якасці падрыхтоўкі кадраў у навукальных установах розных форм уласнасці і ведамскай прыналежнасці. Арганізацыя харчавання, медыцынскага абслугоўвання і тэхнікі баспекі дзяцей і вучнёўскай моладзі. Стан работы кіраванняў навукальных устаноў прафэсійна-адукацыйна на стымуляванні працы інжынера-педагагічных работнікаў. Кадравы забеспячэнне вучэбных кампаніяў аграпрамысловага комплексу. Забеспячэнне захавання дэючага заканадаўства пры ажыццэўленні фінансавана-гаспадарчай дзей

